

**UCHWAŁA NR LXVIII/621/2023
RADY MIEJSKIEJ W PIEKOSZOWIE**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów
na lata 2024 - 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 i z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) Rada Miejska w Piekoszowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024 - 2030 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXVIII/256/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Piekoszów na lata 2021 – 2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2024 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA MIASTA I GMINY PIEKOSZÓW NA LATA 2024-2030



(...) dopiero w Europie pojęłam, że może istnieć wychowanie bez przemocy i że nie trzeba bić dzieci, żeby zrozumiały czego się od nich chce.

Dopiero w Europie dowiedziałam się, że jestem wolnym człowiekiem, że mam prawo mieć własne zdanie i że nikt nie będzie mnie bić tylko dlatego, że myślę inaczej niż on.

Senait G. Mehari

Spis treści

Wprowadzenie.....	1
1. Podstawy prawne Programu.....	3
2. Teoretyczne podstawy Programu	4
2.1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
2.2. Rodzaje i typy przemocy	6
2.3. Fazy cyklu przemocy	7
2.4. Rola stereotypów i przekonań	7
2.5. Skutki przemocy	8
2.6. Zasady pomocy	8
4. Diagnoza potrzeb oraz ocena problemu przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Piekoszków	10
4.1. Charakterystyka zjawiska w oparciu o ogólnopolskie badania	10
4.2. Charakterystyka lokalnego zjawiska	12
4.3. Analiza SWOT	15
4.4. Podsumowanie diagnozy	16
5. Adresaci Programu.....	16
6. Realizatorzy programu i partnerzy.....	16
7. Cele Programu.....	17
8. Prognozowane efekty	22
9. Monitorowanie i sprawozdawczość.....	22
10. Zasady finansowania	23
11. Ryzyko w realizacji Programu.....	23
12. Zakończenie	24

Wprowadzenie

Od 2010 roku, były realizowane programy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób jej doświadczających. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Piekoszów na lata 2021 – 2026, realizowany w oparciu o Uchwałę nr XXVIII/256/2020 Rady Gminy Piekoszów z dnia 30 grudnia 2020 roku, skupiał się na organizowaniu pomocy osobom doznającym przemocy, rozwijaniu współpracy interdyscyplinarnej, propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw umożliwiających mieszkańcom gminy Piekoszów skuteczne reagowanie na przemoc w rodzinie. W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej zaistniała potrzeba wprowadzenia modyfikacji i opracowania nowego Programu. Korespondując z aktywnościami podejmowanymi w latach ubiegłych, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024-2030 również będzie służyć rozwojowi systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy, implementując nowe rozwiązania i tworząc warunki sprzyjające dalszemu podnoszeniu poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy domowej.

Przemoc domowa, ze względu na poważne skutki psychiczne, fizyczne, społeczne i wychowawcze, jakie doznają jej ofiary, jest jednym z najpoważniejszych, współczesnych problemów społecznych. Występuje we wszystkich kulturach i w równy sposób dotyka przedstawicieli różnych grup społecznych, bez względu na ich status materialny, wykształcenie, wyznanie i miejsce zamieszkania. Rzeczywiste jej rozmiary są trudne do zmierzenia i stanowią podstawę wielu ludzkich tragedii, które z różnych powodów często nie zostają ujawniane i tym samym zgłaszane organom ścigania. Ze względu na specyfikę samego zjawiska, osobistą tragedię, cierpienie ofiar i wstyd przed otoczeniem, problem ten bywa często przemilczany przez same ofiary. Dramaty, które rozgrywają się nierzadko w czterech ścianach domów i mieszkań mają poważne konsekwencje dla wszystkich członków rodzin. Dotyczy to nie tylko ofiar i sprawców przemocy, ale również jej świadków, w tym małoletnich. Przemoc należy bez wątplenia zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej, które w swojej konsekwencji są destruktywne

dla całej rodziny, godzą w podstawowe wartości, właściwe dla społeczeństwa demokratycznego.

Program dotyczy przede wszystkim wspierania osób, które w swoim życiu doznały przemocy. Doświadczają one lęku, bezsilności i przygnębienia. Wycofują się z życia społecznego. Stają się bezradne, nie mają siły na samodzielne podjęcie działań w celu zmiany sytuacji. Ich ciało i psychika doznają urazów, podlegają długotrwałemu procesowi niszczącego stresu i zagrożenia. Tym osobom konieczna jest pomoc. Potrzebne są miejsca, w których dzięki informacji i pomocy psychologicznej osoby te będą mogły zaleczyć swoje rany psychiczne i podjąć pracę nad zmianą swego życia i umocnieniu samego siebie, – czyli krok po kroku zaczną stawać na własne nogi. Niektóre osoby wymagają informacji na temat tego, co mogą zrobić, gdy znajdują się w sytuacji przemocy, wiedzy na temat przemocy, inne natomiast, te, które zrobiły już pierwszy krok, potrzebują edukacji i wsparcia emocjonalnego.

Chcąc zrozumieć przemoc domową nie należy ograniczać się do samych zachowań osób stosujących przemoc i osób doświadczających przemocy. Należy przeanalizować również relacje pomiędzy pozostałymi członkami rodzin. Na relacje w rodzinach bardzo silnie wpływa też środowisko społeczne i panujące w nim obyczaje. Czynniki takie jak stres, ubóstwo, niepewność jutra, brak odpowiedniego wsparcia społecznego modyfikują rozmiar i zakres wiktymizacji.

Biorąc pod uwagę zachowania ludzi w kontekście społecznym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszków na lata 2024-2030. Program ten zawiera podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia adresatów i realizatorów. Wskazane cele i działania Programu mają odpowiadać na potrzeby mieszkańców Miasta i Gminy Piekoszków w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. W części opisowej przedstawiono informacje na temat zjawiska przemocy, przepisy prawne oraz programy odnoszące się do tego problemu. Wychodząc z założenia, że przemoc domowa nie jest tylko problemem indywidualnym, lecz społecznym, zakłada się w ramach Programu współpracę samorządu gminy m.in. z administracją rządową, organizacjami pozarządowymi, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji, Miejsko-Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kościołem. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających

na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak również przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie kompetencji służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Punktem wyjścia do opracowania programu jest analiza dotychczasowego stanu wiedzy na temat przemocy oraz dotychczasowe doświadczenie w zapobieganiu przemocy domowej.

1. Podstawy prawne Programu

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania organów administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Poza wymienioną ustawą, podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej stanowią:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku ,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Uchwała Nr LX/558/2023 Rady Miejskiej w Piekoszowie z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie określenia trybu i sposobu oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

2. Teoretyczne podstawy Programu

Pierwszą definicję pojęcia przemocy domowej można znaleźć w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ustawa określa, że przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżania lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2.1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- **JEST INTENCJONALNA**

Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie osoby doznającej przemocy.

- **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE**

W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza.

- **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE**

Osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

- **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL**

Osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osób doznających przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoby doznające przemocy mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie, dlatego że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe, np. „alkoholizm powoduje występowanie przemocy”. Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Podana powyżej definicja przemocy nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna. Przemoc może dotyczyć osób doznających przemocy również pośrednio. Osoby stosujące przemoc, chcąc mieć kontrolę nad tymi osobami, mogą grozić wyrządzeniem krzywdy zwierzęciu domowemu lub zniszczeniem przedmiotów mających szczególne znaczenie dla tych osób. Ten rodzaj przemocy jest równie okrutny.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest procesem, gdyż nie pojawia się zniemacka i tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy,
- jest zjawiskiem zależnym od udziału człowieka, co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Każdy człowiek jest odpowiedzialny za to, co zrobi z pojawiającym się u niego uczuciem złości,
- przemoc przejawia się w różnych formach,
- niektóre przejawy grożenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

2.2. Rodzaje i typy przemocy

Świat jest przepętniony przemocą, która ma różne oblicza, gdyż dotyczy różnych sfer działalności człowieka. Najczęściej mamy do czynienia z jej dwoma odmianami: fizyczną nazywaną również „gorącą” oraz psychiczną nazywaną „zimną”. Spotykamy się także z podziałem przemocy dodatkowo na seksualną, ekonomiczną, a niektóre źródła mówią o przemocy społecznej i politycznej. Przemoc fizyczna i psychiczna (emocjonalna) są w istotny sposób ze sobą powiązane, oparte są, bowiem na potrzebie kontroli i dominacji. Epizody przemocy fizycznej mogą być rzadkie, za to formy przemocy emocjonalnej na ogół zdarzają się częściej. Na uderzenie wszyscy reagujemy poczuciem upokorzenia i urazy, a więc jest to nie tylko ból fizyczny. Atakowi fizycznemu zaś towarzyszą prawie zawsze wyzwiska, wulgaryzmy, określenia poniżające, czyli przemoc psychiczna, która pozwala sprawcy na utrzymanie pełnej kontroli nad ofiarą.

Szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić następujące rodzaje przemocy:

- Fizyczna: naruszenie nietykalności fizycznej.
- Psychiczna: naruszenie godności osobistej.
- Seksualna: naruszenie intymności
- Ekonomiczna: naruszenie własności
- Zaniedbanie: naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich

Najczęściej mamy do czynienia z następującymi typami przemocy:

- typ przemocy, w której **osobami stosującymi przemoc są dorośli**: przemoc wobec partnerki/a, przemoc wobec dziecka,
- typ przemocy, w której **osobami stosującymi przemoc są dzieci**: przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa,
- typ, w którym **osobami stosującymi przemoc mogą być dorośli i dzieci**: przemoc wobec osób w podeszłym wieku.

Wzorce agresywnego zachowania mogą być przekazywane z pokolenia na pokolenie.

2.3. Fazy cyklu przemocy

Twórczynią teorii cykli przemocy jest psycholog Leonora E. Walker. Badając kobiety doznające przemocy opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Zauważyła ona, że na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy.

1. faza narastania napięcia,
2. faza gwałtownej przemocy,
3. faza „miodowego miesiąca”.

Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

2.4. Rola stereotypów i przekonań

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane, silne i często ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności, niesione przez pokolenia. Mają one bardzo duży wpływ na zjawisko przemocy domowej, gdyż stoją na straży jednej z największych wartości, jaką jest rodzina. Wyznaczają one role poszczególnym członkom rodziny, podpowiadają jak należy postępować wobec problemów rodzinnych. Wiele z tych czynników, pomimo intencji ochrony rodziny, niestety sprzyja przemocy, usprawiedliwiając ją i postulując powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz np. twierdząc, że w sprawy wewnątrz rodziny nie należy się wtrącać.

Stereotypy, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość są kolejną, bardzo groźną pułapką. Przyjmowanie ich następuje ze szczególną łatwością, wtedy, gdy nie napotykają żadnych przeciwstawnych sądów. Zniewalający wpływ ich powszechności pochodzi także z sugestywnej mocy powtarzania, szczególnie, gdy nie tylko słuchamy powtórzeń całego środowiska, ale i sami powtarzamy. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi

dla całego środowiska lub danej epoki. Obejmują one różnorodne obszary codziennego życia, m.in. podział ról w domu, przywileje związane z płcią.

Należy pamiętać, że za przemoc odpowiada zawsze osoba stosująca przemoc niezależnie od tego, co zrobiła i jak zachowywała się osoba doznająca przemocy.

2.5. Skutki przemocy

Przemoc powoduje oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy (najczęściej dzieci). Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo. Dzieci wychowane w rodzinach gdzie dochodziło do przemocy często powielają zachowania swoich rodziców. Mają trudności w nawiązywaniu bliskości z innymi, nie radzą sobie w rozwiązywaniu problemów i konfliktów.

2.6. Zasady pomocy

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy, jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach” w tempie określanym, jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwstawnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, stosuje się interwencję, poradnictwo a następnie terapię. Uwarunkowane jest to faktem, że aby móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy ofierze. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy, gdy przestanie doświadczać przemocy można zająć się śladami krzywd z przeszłości. Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania to:

- bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
- autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia ze strony sprawcy. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa. Osoba doznająca przemocy powinna być jak najszybciej odizolowana od sprawcy przemocy. Najkorzystniej byłoby, aby to sprawca przemocy został odizolowany, gdyż to on powinien ponosić konsekwencje swoich czynów. Jeśli natomiast osoba lub osoby, które doznały przemocy opuszczą miejsce swojego zamieszkania należy jak najszybciej udzielić im schronienia i podjąć działania edukacyjne i prawne.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne pomocy ofiarom to:

- interwencja,
- udzielenie schronienia,
- informacja,
- edukacja,
- wsparcie emocjonalne,
- terapia,
- pomoc prawna,
- pomoc psychologiczna,
- pomoc pedagogiczna,
- pomoc materialna.

3. Diagnoza potrzeb oraz ocena problemu przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Piekoszów

Przemoc to problem społeczny trudny do zbadania. Jego złożoność wynika między innymi z tego, że trudno się o nim rozmawia. Obecnie istniejące statystyki pozwalają jedynie na **oszacowanie** przybliżonych rozmiarów tego zjawiska, ponieważ nie obejmują przypadków niezgłaszanych. Przemoc domowa jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, ukrywana we własnych czterech ścianach, dlatego nie jest możliwym jej pełne zbadanie. Pomimo to, diagnoza ma na celu dostarczenie jak najbardziej rzetelnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Diagnoza została opracowana w oparciu o materiały własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piekoszowie, dane z badań monitoringowych ogólnopolskich oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących z Urzędem Miasta i Gminy w Piekoszowie, w tym: Komendy Miejskiej Policji w Kielcach, Komisariatu w Chęcinach.

3.1. Charakterystyka zjawiska w oparciu o ogólnopolskie badania

Badania nad przemocą domową są w Polsce realizowane stosunkowo od niedawna. Problemem tym zajęto się w latach 90-tych w ramach modernizacji leczenia odwykowego. Aktualne informacje opierają się głównie na badaniach dotyczących osób korzystających z pomocy instytucjonalnej. Statystyki przygotowywane przez pomoc społeczną opierają się m.in. na wywiadach środowiskowych realizowanych w mniej uprzywilejowanych grupach społecznych. Część społeczeństwa lepiej sytuowana materialnie, która nie ma kontaktu z pracownikami pomocy społecznej, ma tym samym większą możliwość „ochrony” swojej prywatności przez zainteresowanie urzędników i policji. Dlatego też, tak jak wspomniano wcześniej, pomimo społecznego zauważenia problemu, ciągle trudno jest uchwycić prawdziwe i realne rozmiary tego zjawiska.

Z danych prezentowanych przez Komendę Główną Policji wynika, że ofiarami przemocy domowej są na ogół kobiety i dzieci. Rzadziej są to mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec nich. Poniższe liczby dotyczą

działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej).

	2019	2020	2021	2022
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	74 313	72 601	64 250	61 645
Ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, w tym:	88 032	85 575	75 761	71 631
kobiety	65 195	62 866	55 112	51 935
mężczyźni	10 676	10 922	9 520	8 714
małoletni	12 161	11 787	11 129	10 982
Ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, w tym:	74 910	73 228	64 846	62 244
kobiety	6 448	6 677	6 173	6 497
mężczyźni	68 148	66 198	58 349	55 426
małoletni	314	353	324	321
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu w tym:	42 583	39 798	33 622	31 807
kobiety	2 126	1 986	1 831	1 872
mężczyźni	40 435	37 781	31 769	29 901
małoletni	22	31	22	34

Źródło: Komenda Główna Policji

W 2019 roku, po siedmiu latach przerwy, Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) powróciło do analizy zjawiska przemocy i konfliktów w domach Polaków. W badaniu ankietowym zapytano m.in. o ich doświadczenia i opinie na temat przemocy domowej. Autorzy opracowania podkreślają, że szacowanie skali omawianego zjawiska jest niezwykle trudne w badaniach sondażowych, a odsetki badanych przyznających się do bycia zarówno sprawcami jak i ofiarami wyznaczają raczej dolną jej granicę.

Z owego raportu CBOS wynika, że 22 proc. badanych zna osobiście lub z widzenia co najmniej jedną kobietę bitą przez męża lub partnera. 12 proc. kobiet deklaruje, że były bite przez swoich mężów lub partnerów, z czego połowa zadeklarowała, że takie zdarzenia miały

miejsce wielokrotnie (6 proc.). W badaniu kobiety częściej niż mężczyźni przyznawały, że zdarzyło im się uderzyć partnera (12 proc. wobec 5 proc.) co mocno kontrastuje ze statystykami policyjnymi, gdzie wyłania się całkiem inny obraz tego zjawiska - to mężczyźni wyraźnie przeważają wśród sprawców przemocy (91% sprawców w 2019 roku). Wnioskując z powyższego badania oraz zestawiając to z danymi Policji łatwo dostrzec skalę nierejestrowanego zjawiska.

3.2. Charakterystyka lokalnego zjawiska

W ramach działań z zakresu przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jedną z form wsparcia była prowadzona praca socjalna. Działania te miały na celu pomoc rodzinom w odzyskiwaniu zdolności do poprawnego funkcjonowania. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym przemocą w formie wsparcia socjalnego, edukacyjnego, psychologicznego i interwencyjnego.

Istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny, który integruje działania wielu służb. W gminie Piekoszów, na dzień 30 listopada 2023 roku w skład zespołu wchodził przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piekoszowie, kuratorzy Sądu Rejonowego w Kielcach, Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Samorządowego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie, Komisariatu Policji w Chęcinach, gminnych placówek oświatowych, organizacji pozarządowych – łącznie 9 osób. Ścisła współpraca powyższych przedstawicieli różnych instytucji jest gwarantem zapewniania bezpieczeństwa (ochrony) osobom doznającym przemocy. Działania te ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Do pracy z poszczególnymi rodzinami i osobami, w stosunku do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, lub zachodzi obawa, że stosują przemoc - Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe, które realizują indywidualne plany pracy, w odniesieniu do każdej z rodzin. Zespół interdyscyplinarny w swojej pracy monitoruje Procedurę Niebieskiej Karty. Zakres prac Zespołu w roku 2022 prezentuje poniższa tabela.

	2022
Ilość Niebieskich Kart	54
Liczba rodzin w których prowadzono procedurę NK	46
Wnioski do GKRPA	6
Skierowanie na Program Korekcyjno-Edukacyjny	0
Wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację	7
Wnioski do Prokuratury	1
Ilość posiedzeń Zespołu	6
Ilość posiedzeń Grup Roboczych	45
Liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy	1

Źródło: opracowania własne.

W 2022 roku do Przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego wpłynęło 54 Niebieskich Kart (52 założonych przez Komisariat Policji, 1 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie oraz 1 przez placówkę oświatową). Procedurę Niebieskiej Karty prowadzono w 46 rodzinach. Zespół interdyscyplinarny zbierał się 6 razy (co dwa miesiące), natomiast poszczególne grupy robocze odbyły łącznie 45 posiedzeń. Po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty" pracownicy socjalni nadal monitorowali sytuację rodzin dotkniętych przemocą kontynuując współpracę z rodziną. Zakres udzielonej pomocy obejmował m.in. świadczenia pieniężne oraz pracę socjalną. Dodatkowo, członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowali się z sześcioma osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Podjęte rozmowy interwencyjne miały na celu zmotywowanie sprawców do udziału w zajęciach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc. W ramach

środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny, który wśród swoich zadań ma udzielania konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie. Punkt był czynny przez 12 godzin w miesiącu i w ciągu całego 2022 roku swoim wsparciem objął 30 osób (42 porady) doznających przemocy w rodzinie oraz 33 osób (42 porady) stosujących przemoc w rodzinie. W ramach pomocy dla osób doznających przemocy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie finansował również pomoc prawną oraz psychologiczną w wymiarze odpowiednio trzech i dwóch godzin w miesiącu.

Z racji całodobowego funkcjonowania, istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej odgrywa Komenda Miejska Policji w Kielcach, głównie poprzez funkcjonariuszy z Komisariatu w Chęcinach. W całym 2022 roku Policja podjęła 1034 interwencje na terenie Miasta i Gminy Piekoszów, z czego 261 dotyczyło interwencji domowych. Poniższa tabela zawiera liczbę osób doznających przemocy oraz liczbę osób stosujących przemoc w procesie karnym, w związku z prowadzonymi postępowaniami.

	2020	2021	2022
Liczba osób doznających przemocy, z tego:	11	11	3
mężczyzn	1	0	0
kobiet	7	8	3
małoletnich	3	3	0
liczba osób stosujących przemoc domowej, w tym:	8	8	3
mężczyzn	7	8	3
kobiet	1	0	0
nieletnich	0	0	0

Źródło: Komisariat Policji w Chęcinach

Zestawiając powyższe dane z ogólnopolskimi szacunkami dotyczącymi skali przemocy domowej można założyć, że wiele przypadków przemocy domowej zapewne ciągle pozostaje niezgłoszonych i tym samym jest poza obiegiem informacyjnym służb.

3.3. Analiza SWOT

Jedną z podstawowych metod analizy strategicznej jest analiza SWOT, która polega na ustaleniu silnych i słabych stron zasobów własnych gminy oraz szans i zagrożeń związanych z jej otoczeniem. Pozwala tym samym oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje w tym przypadku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej. Analiza została ograniczona do omawianego aspektu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobra współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domową • Znajomość środowiska lokalnego • Sprawnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny • Realizacja szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego • Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wyspecjalizowanego punktu konsultacyjnego oferującego pomoc prawną i psychologiczną dla ofiar przemocy • Niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej • Brak środków finansowych na efektywne zatrudnienie specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc • Brak infrastruktury socjalnej gminy (mieszkań chronionych, lokali socjalnych, hostelu dla osób uwikłanych w przemoc)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową • Ogólnopolskie kampanie przeciw przemocy domowej • Wzrost świadomości społeczeństwa • Nowa perspektywa finansowa obowiązująca po 2020 roku • Oferta szkoleniowa dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy • Funkcjonowanie ogólnopolskiego telefonu dla ofiar przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Przemoc domowa jako zjawisko silnie zakorzenione w społeczeństwie • Skomplikowane procedury pozyskiwania środków zewnętrznych • Niepełna diagnoza problemu przemocy domowej w skali kraju • Bezradność osób doznających przemocy

3.4. Podsumowanie diagnozy

Największa przeszkoda w bardziej skutecznym przeciwdziałaniu przemocy domowej związana jest z trudnością określenia w sposób jednoznaczny wielkości tego zjawiska na terenie Miasta i Gminy Piekoszów. Związane jest to z występowaniem przemocy ukrytej, ponieważ jest to ciągle zjawisko wstydlive dla ofiar, zatajane aż do chwili wystąpienia jakiejś sytuacji drastycznej, w tym ewidentnej przemocy fizycznej. Przytoczone wcześniej dane liczbowe opierają się głównie na przypadkach zgłoszonych. Zjawisko to niejednokrotnie łączy się z innymi problemami społecznymi, takimi jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy uzależnienie od alkoholu, używek.

4. Adresaci Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024-2030 kierowany jest głównie do:

- Wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Piekoszów,
- Osób doznających przemocy domowej, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych;
- Osób stosujących przemoc;
- Świadków przemocy;
- Służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą;
- Przedstawicieli władz lokalnych.

5. Realizatorzy programu i partnerzy

Realizatorem Programu jest Miasto i Gmina Piekoszów, która koordynuje działania w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Kluczową rolę w tym systemie i obsługę administracyjną zespołu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie, który jest również wykonawcą szeregu działań w tym pomocowych, specjalistycznych oraz sprawozdawczych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje również nadzór nad merytoryczną realizacją Programu.

Dodatkowo do realizatorów Programu oraz partnerów należy wskazać:

- Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Miejska Policji w Kielcach – Komisariat w Chęcinach,
- Szkoły i przedszkola z terenu Miasta i Gminy Piekoszów,
- Bibliotekę Centrum Kultury w Piekoszowie,
- Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Piekoszowie,
- Prokuraturę i sądy wraz ze służbami kuratorskimi,
- Organizacje pozarządowe,
- Świetlice środowiskowe i szkolne.

6. Cele Programu

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024-2030 jest **ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Piekoszów oraz ograniczenie negatywnych skutków tego zjawiska**. Cel główny służy osiągnięciu wizji gminy. Wizja jest opisem przyszłego wizerunku społecznego gminy, jaki powinien być osiągnięty w następstwie wdrażanej strategii. Stanowi pewien efekt docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych przewag i szans pojawiających się w otoczeniu społecznym gminy.

Miasto i Gmina Piekoszów miejscem wolnym od przemocy domowej.

Wizja jest niejako opisem stanu idealnego, często bardzo trudno osiągalnego, wręcz niemożliwego, ale do którego ciągle należy dążyć. Cel strategiczny Programu koncentruje się na głównym problemie którego ten program dotyczy, czyli przemocy domowej. W ramach uszczegółowienia Programu zaproponowano cele operacyjne, które w sposób klarowny i zrozumiały grupują działania, tak aby podczas realizacji całego Programu wskazywały sposób osiągnięcia celu głównego i tym samym przybliżenia się do wizji gminy w przyszłości.

Cele operacyjne, wyznaczające kierunki działań pogrupowane zostały w czterech głównych obszarach:



Na dalszych kartach Programu zaprezentowane są działania realizowane w ramach celów operacyjnych. Głównymi założeniami Programu jest oparcie się na profilaktycznym przeciwdziałaniu. Będzie to możliwe dzięki monitorowaniu środowisk lokalnych w bieżącej pracy socjalnej i tym samym wczesnym rozpoznawaniu zagrożeń i ustaleniu planu zaradczego. Kolejną istotną częścią Programu będą działania profilaktyczne w postaci realizowanych kampanii informacyjnych, programów edukacyjnych oraz poprzez prowadzone poradnictwo i doradztwo. Szybka i skuteczna interwencja w przypadku kryzysu związanego z przemocą domową nie będzie możliwa bez wykształconej kadry, stąd jeden cel operacyjny skupia się na doskonaleniu kadry zaangażowanej w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy. Program zakłada zatem kompleksową pomoc, zarówno dla osób doznających przemocy, jak i osób stosujących przemoc, przy udziale służb i instytucji oraz społeczności lokalnej. Wymaga podejmowania równoczesnych działań o charakterze interwencyjnym, profilaktycznym i terapeutycznym.

Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową				
Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Zapewnienie środków finansowych na otwarcie i dalsze funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego	Otwarcie Punktu Konsultacyjnego	GOPS	liczba otwartych punktów	2024
	Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego	GOPS	liczba osób objętych pomocą i wsparciem w ramach punktu	2024-2030
Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc	Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	GOPS, Policja, Służba Zdrowia, Szkoły, Kuratorska służba sądowa, PCPR, GKRPA, NGO	liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji	2024-2030
	Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania	GOPS, PCPR, UG	liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia	2024-2030
Monitoring skuteczności działań pomocowych	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	GOPS, ZI	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domową	2024-2030

Profilaktyka i edukacja społeczna

Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Podniesienie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej	Organizowanie i udział w kampaniach i akcjach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	GOPS, Biblioteka, Szkoły, NGO, UMiG, Policja	Liczba kampanii w których wzięły udział podmioty realizujące działanie	2024-2030
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi działania mające na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy	GOPS, NGO, Szkoły, Policja	Liczba wspólnych inicjatyw	2024-2030
Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej	Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Mieście i Gminie Piekoszów poprzez monitorowanie działań podejmowanych przez podmioty realizujące Program	ZI, GOPS	Liczba opracowanych diagnoz	2024-2030

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc

Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Interweniowanie i reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej, stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	Podjęcie interwencji i reagowanie przez służby na stosowanie przemocy domowej	GOPS, UG, ZI, Policja, Sąd, Prokuratura, GKRPA, Szkoły	liczba zgłoszeń i interwencji dotyczących przemocy domowej	2024-2030
Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych /korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	Współpraca z instytucjami w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc	GOPS	liczba osób które ukończyły program	2024-2030
	Objęcie osób stosujących przemoc domową terapią odwykową.	M-GKRPA	liczba osób kierowanych na terapię	2024-2030

Zwiększenie potencjału instytucjonalnego i kadrowego służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej	Organizacja szkoleń, warsztatów dla podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.	GOPS, ZI, UMiG	liczba uczestników szkoleń	2024-2030
	Organizowanie lub współorganizowanie konferencji, spotkań oraz debat publicznych dla służb i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.	UMiG, GOPS, ZI	liczba konferencji, spotkań, debat publicznych,	2024-2030
	Organizowanie superwizji dla pracowników GOPS oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego	GOPS, ZI	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych	2024-2030

7. Prognozowane efekty

Zakłada się, że realizacja Programu w latach 2024-2030 przyczyni się do:

- Spadku liczby przypadków przemocy domowej;
- Pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej w temacie zjawiska przemocy domowej i tym samym ulegną zmianie postawy społeczne wobec tego zjawiska;
- Ochrony osób dotkniętych przemocą;
- Usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- Pogłębienia diagnozy na temat zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Piekoszów.

8. Monitorowanie i sprawozdawczość

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznanych Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024-2030 sam w sobie nie jest rozwiązaniem na problem przemocy domowej. Dopiero realizacja zawartych w nim działań ma doprowadzić do osiągnięcia celu głównego jakim jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Piekoszów oraz ograniczenie negatywnych skutków tego zjawiska. Ze względu na wieloletni okres realizacji Programu wymagane jest jego monitorowanie pod kątem skuteczności podjętych działań. Za monitoring Programu odpowiadać będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, który na podstawie zebranych informacji od realizatorów i partnerów Programu będzie w stanie ocenić stopień realizacji celów. Corocznie opracowywane sprawozdanie z realizacji Programu zawierać będzie wszystkie wskaźniki zawarte w Programie oraz będzie odnosić się do ich wartości za rok poprzedzający rok objęty monitoringiem. Sprawozdanie będzie opracowywane corocznie do 31 marca roku po roku objętym monitoringiem i przedstawiane Burmistrzowi Miasta i Gminy Piekoszów. Ze względu na długi okres realizacji Programu zaleca się przeprowadzenie ewaluacji śródkresowej obejmującej pierwsze trzy lata realizacji Programu. Ewaluacja powinna odnosić się do sprawozdań sporządzonych za lata 2024-2026. Dzięki prowadzonemu procesowi monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie informacja, czy i w jakim obszarze Program wymaga aktualizacji,

przeformułowania lub zmian postawionych celów. Kierunki działań, jak również działania planowane do realizacji stanowią ogólny zarys, konieczny do realizacji Programu i mogą być na bieżąco uzupełniane o inne działania, wynikające z potrzeb rodzin i osób, do których kierowany jest Program na przestrzeni kolejnych lat jego realizacji.

9. Zasady finansowania

Zadania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024-2030 finansowane będą z:

- środków własnych budżetu gminy;
- środków zaplanowanych w budżetach realizatorów Programu;
- środków zabezpieczonych w ramach corocznych Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- środków z budżetu państwa w ramach otwartych konkursów;
- możliwych źródeł zewnętrznych.

Organizacje pozarządowe środki finansowe na realizację przyjętych przez siebie zadań, czerpać będą m.in. przystępując do konkursów, ogłaszanych przez jednostki samorządowe każdego szczebla w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

10. Ryzyko w realizacji Programu

Przygotowując wieloletni program działań, należy mieć na uwadze kwestie zmiany sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Zmiany te mogą w sposób pośredni bądź bezpośredni przyczynić się do osiągnięcia wyznaczonych celów lub też w tym przeszkodzić. Jako główny czynnik ryzyka, wpływający na realizację niniejszego Programu, należy wskazać finansowanie. Większość podjętych działań wiąże się bezpośrednio z koniecznością ich sfinansowania, czy to ze środków własnych czy też ze źródeł zewnętrznych. Działanie polegające na otwarciu Punktu Konsultacyjnego uzależnione jest od pozyskania środków zewnętrznych na ten cel. W przypadku niezrealizowania działania

w zakładanym 2024 roku dopuszcza się przesunięcie działania na rok kolejny, aż do jego zrealizowania.

11. Zakończenie

Dużą trudnością jest określenie realnej skali przemocy domowej. Jest to ogólnopolski problem, nie tylko Miasta i Gminy Piekoszów. Przemoc często zostaje „w czterech ścianach”, jest powodem wstydu i dlatego trudno stwierdzić kto i jak często pada ofiarą przemocy. Przemoc domowa to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Niestety, gdy oprawcą jest bliska osoba, nie reagujemy w sposób właściwy, godząc się na przemoc, która w społeczeństwie funkcjonuje „od zawsze”. Niezmiernie ważnym jest zatem aby podejmować działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska oraz udzielać pomocy i wsparcia tym, którzy tego potrzebują, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i osobom stosującym przemoc. Opracowany program pozwoli osiągnąć zakładane cele i rezultaty jedynie poprzez dobrą współpracę jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową. Program nie jest dokumentem zamkniętym i powinien podlegać modyfikacjom w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości.

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024 – 2030

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Aktualnie na terenie gminy obowiązuje Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Piekoszów na lata 2021 – 2026, przyjęty uchwałą nr XXVIII/256/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r.

W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy wprowadzoną ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), konieczne jest przyjęcie przez Radę Miejską w Piekoszowie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Piekoszów na lata 2024 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Miasto i Gminę Piekoszów na rzecz:

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- mieszkańców Miasta i Gminy Piekoszów,
- przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Program zakłada łączenie ze sobą aktywności w obszarach inicjowania, rozwijania różnorodnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej, doskonalenia współpracy interdyscyplinarnej z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi świadomości i wrażliwości społecznej, co stanowi podstawę budowania spójnego oraz funkcjonalnego systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy domowej.

Realizacja programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.